

Oktober en november 1918 waren in Nederland en daarbuiten dramatische maanden. Kort nadat er in de legerplaats Harskamp een muiterij had plaats gevonden eindigde op 11 november de Eerste Wereldoorlog. Het Duitse keizerrijk had de strijd moeten opgeven omdat het de uitputting nabij was. Tegelijkertijd sloegen militairen aan het muiten die een revolutionaire omwenteling zoals in Rusland eisten. Als een lopend vuurtje trok de revolutionaire geest door het verslagen Duitse rijk en het leek niet bij de grenzen te zullen stoppen.

Ook in Nederland zagen revolutionairen, onder wie de sociaaldemocratische voorman P.J. Troelstra, hun kans schoon. Troelstra verkondigde in de Tweede Kamer dat de dag van de omwenteling was gekomen. Het zou de regering sieren indien zij het onvermijdelijke onder ogen zou zien. En de macht, zonder bloedvergieten, zou overdragen aan een nieuwe revolutionaire regering. Op de politie, aldus Troelstra, kon de oude orde niet meer bouwen.

De Nederlandse regering was hevig geschrokken en dacht dat de revolutie voor de deur stond, maar na enige dagen bleek dat de soep niet zo heet gegeten werd als gedacht. Troelstra had de situatie verkeerd ingeschat. Voor de regering was het nu zaak er zo snel mogelijk zorg voor te dragen dat een herhaling niet meer zou voorkomen. Minister van Justitie Th. Heemskerk vond dat de in zijn ogen inadequate Nederlandse politie zo snel mogelijk moest worden versterkt. Aangezien de politiekorpsen van de grote gemeenten blijkbaar niet honderd procent betrouwbaar waren, leek het voor de hand te liggen de Koninklijke Marechaussee drastisch uit te breiden. Die vergrote Marechaussee zou in tijden van moeilijkheden moeten worden

gesteund door een groot leger van betrouwbare reservisten dat op afroep beschikbaar zou moeten zijn.

Al snel bleek het niet eenvoudig de Koninklijke Marechaussee in ijltempo uit te breiden. Vooral opleidingscapaciteit ontbrak bij het Wapen. De ongeduldige Heemskerk duurde dit allemaal te lang. Hij wilde snel een politiekorps met de nodige slagkracht en minder met een gedegen kennis op politiegebied. Hij zocht steun bij zijn collega van Oorlog die hem wel ter wille wilde zijn. Samen besloten zij te komen tot de vorming van een nieuw militair politiekorps dat was samengesteld uit betrouwbare militairen. In juni 1919 werd het Korps Politietroepen een feit. Met de oprichting van dit korps werd het Nederlandse politiebestedel nog verder versplinterd en felle protesten bleven dan ook niet uit. De bewindsman putte zich uit in verklaringen waarin hij stelde dat het nieuwe korps slechts tijdelijk in het leven was geroepen om de bestaande rijkspolitieorganen waar mogelijk te assisteren en in eerste instantie vooral bedoeld was om de orde in het leger te handhaven. De werkelijkheid was echter geheel anders. Al snel deden de militaire politiemannen dienst in de grensbewaking, voorheen vooral waargenomen door de Koninklijke Marechaussee, en groeide het korps naar een sterkte van ongeveer 2200 man. Daarmee bereikte het een sterkte die bijna het totaal

bedroeg van de Koninklijke Marechaussee en de Rijksveldwacht samen.

De ministers van Oorlog en Justitie hadden met de oprichting van het Korps Politietroepen de verdere versplintering en complicering van het Nederlandse politiebestedel dus op de koop toe genomen. Aan de al lang sudderende naijver tussen de Rijksveldwacht en de Marechaussee voegden zij een nieuwe rivaliteit toe tussen de nieuwe militaire politie en de Koninklijke Marechaussee. Het gendarmeriekorps zag zich bedreigd door wat zij vooral beschouwden als parvenu's die de bestaansgrond van het Wapen aantastten. Het feit dat een marechausseeofficier de leiding over de politietroepen kreeg deed daar niets aan af.

In 1922 werd het Korps Politietroepen opgenomen in de organisatie van de krijgsmacht en daarmee een permanent fenomeen, in weerwil van wat Heemskerk beweerd had. Een toename van spanningen binnen het rijkspolitiebestedel was hiermee voorgeprogrammeerd.

